

ЗАГРОЗА ЗНИЩЕННЯ ТА ШЛЯХИ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ КІНОТЕАТРУ ІМ. КОЦЮБІНСЬКОГО

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто проблеми та перспективи відновлення споруди кінотеатру ім. М. Коцюбинського у місті Вінниці з урахуванням історично сформованих архітектурно-просторових особливостей забудови ХХ століття. Виявлено специфіку обраного методу для досліджуваної будівлі.

Ключові слова: Вінниця, вулиця Соробна, кінотеатр ім. Коцюбинського, історичні будівлі, архітектурний та просторовий розвиток, ревіталізація.

Abstracts

The problems and prospects of the restoration of the building of the cinema named after M. Kotsyubynskyi in the city of Vinnytsia, taking into account the historically formed architectural and spatial features of buildings of the 20th century. The specificity of the chosen method for the investigated building was revealed.

Key words: Vinnytsia, Soborna Street, Kotsiubynskyi movie theater, historical buildings, architectural and spatial development, revitalization.

Вступ

Із плином часу, зміною запитів суспільства та ростом конкуренції, значна кількість громадських споруд, побудованих впродовж минулого століття, поступово втратила свою актуальність для відвідувачів та перестала відповідати сучасним вимогам безпеки, інклюзивності, комфорту. Тим не менш, такі будівлі найчастіше є знаковими в історичній перспективі існування українських міст.

Наразі все частіше під час роботи з історичними будівлями спеціалісти в сфері архітектури та урбаністики звертаються до методів реконструкції, або ж ревіталізації. Задля збереження початкової композиції історичної вулиці, такі споруди мають зберігати свій первинний фасад, що стає візитівкою міста, а функціональна складова може змінюватись, доповнюватись відповідно до сучасних потреб.

Особливо актуальною на сьогодні є ревіталізація певних знакових об'єктів в історичній забудові м. Вінниці, наприклад кінотеатру ім. М. Коцюбинського, який функціонував на розі вул. Архітектора Артинова та Соборної ще з 30-х років ХХ ст. та вважається найстарішим у місті, але все ж зупинив свою роботу в 2021 році.

Результати дослідження

При ревіталізації історичних об'єктів визначальним є підвищення функціональної значущості будівель, при найменшому втручанні в архітектурний образ комплексу, одночасно з поверненням йому первісного або наданням нового (найперспективнішого в даний час) функціонального призначення. Ревіталізація визначає наступні дії: економічні, технічні та соціальні, які орієнтовані на відновлення традиційності та досягнення розвитку певної ділянки історичного міста.

Виділяють чотири види ревіталізації: просторову, соціальну, культурну та економічну, відзначаючи, що залучення нових функцій до туристичних об'єктів передбачає переобладнання та перепланування певних просторів [1].

Відкриваючи свої двері у 1931 році, вінницький кінотеатр став знаковою спорудою для міста. Автором проекту є архітектор Валеріян Микитович Риков, що передав в камені авангардиські настрої тієї епохи [2]. Про відкриття є згадка в газеті «Ленінський шлях», яка датована 12 вересня. На першому показі демонстрували уривки радянських фільмів, але їх назви не збереглися [3].

До Другої Світової Війни об'ємно-планувальне рішення будівлі зберігало лаконічні риси конструктивізму. Проте, відповідно до загальних тенденцій в архітектурі того часу, в 1960-х роках приміщення перебудували, з'явилися знайомі колони та другий поверх. Що цікаво, заклад працював і протягом німецької окупації Вінниці [3].

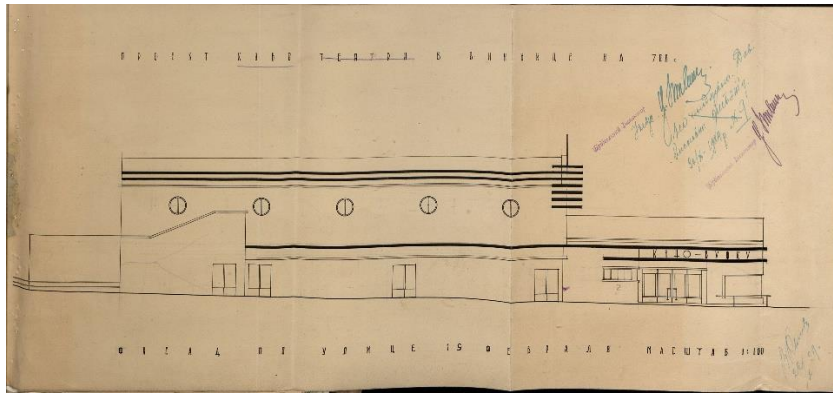

Рис.1 – Креслення кінотеатру датовані 30 вересня 1929 року [2]

Рис.2 – Фото кінотеатру ім. М. Коцюбинського, 1933 рік [4]

Історичні кінотеатри, як символи культурного спадку та архітектурної майстерності, зазнають серйозних загроз знищення в сучасному світі. Загроза не тільки втрати унікального спадку, а й втрати важливого елементу соціокультурної та міської ідентичності. З поступовим зниженням відвідуваності кіносеансів просторі приміщення кінотеатру ім. М. Коцюбинського, які від початку були спроектовані для прийому великої кількості людей, у 1995 році стали осередком дійства для вінницького Експоцентру, приводячи до швидкого відновлення культурно-освітніх зв'язків [4].

Нині кінотеатр зачинено через високі витрати на утримання та нагальній потребі в капітальному ремонті споруди, що вже відмітила свій 90-річний ювілей, адже в період пандемії у 2020-2021 році заклад працював без клієнтів. 1 листопада 2021 року будівля була безоплатно передана з балансового обліку департаменту культури об'єктів, що розташовані по вулиці Соборна, 68 на балансовий облік МКП «Вінницький фонд муніципальних інвестицій» [3].

При ревіталізації будівель та споруд певного історичного періоду забудови виникають питання доцільності вибору найкращого рішення. Незалежно від обрання методу або відповідних прийомів ревіталізації об'єкту, особливо важливим завданням виступає аналіз соціальних вимог та визначення умов такого процесу в системі міської забудови.

Тобто незважаючи на виселення кінотеатру з його історичного місця заснування із закінченням орендної плати та неможливістю втримати конкуренцію у відвідуваності на рівні міста, щоб запобігти подальшого незадоволення громадських активістів створенням бізнес-центру на даному об'єкті, варто провести дослідження для підтвердження актуальності вимог. Окрім того, використання таких інструментів як публічні дискусії стає важливою умовою безконфліктного і конструктивного розв'язання питань розвитку міста, його публічних просторів і використання комунальної власності.

Рис.3 – Фото кінотеатру Коцюбинського перед закриттям

Прикладом вдалої реконструкції історичного кінотеатру є досвід відновлення кінотеатру «Жовтень» (первісна назва «Дев'яте Держкіно»), м. Київ, що довгий час був під загрозою знищення та постраждав від підпалу (жовтень 2014). При реконструкції були зняті нашарування попередніх років в оздобленні та відтворене загальне композиційне вирішення будівлі [5].

За досвідом вдалих проектів щодо реновації та перетворення занедбаних об'єктів на центри культурного життя громади запорука їх розвитку полягає в залученні до процесу активних представників місцевої громади та пошуку однодумців, агентів змін. А вже за ними можуть піти пожертвування від меценатів та інвестиції на реалізацію запланованих проектів.

Висновки

Здійснений комплексний історичний аналіз будівлі кінотеатру ім. Коцюбинського у м. Вінниці та оцінка перспектив відновлення і діяльності методом ревіталізації. Шляхом аналізу актуальних потреб з реновації громадських споруд було виявлено, що найдоречнішим в процесі пошуку функцій сприятливих для містян стане дослідження запитів, що допоможе задіяти простір з максимальною користю для мешканців міста.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бернацька І. Управління ревіталізацією туристичних об'єктів як інструментом залучення іноземних інвестицій / І. Бернацька, О. Брух, М. Погорєцький. // Львівський національний аграрний університет. – 2017. – С. 58–59.
2. Протоколи Управи. Державний архів Вінницької області. Оп. 9616
3. Кінотеатр Коцюбинського Вінниці [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zabytki.in.ua/uk/4097/kinoteatr-kotsyubinskogo-vinnitsi>
4. Субін-Кожєвнікова А. С. Розвиток архітектури м. Вінниці наприкінці XIX – у першій половині XX ст. : дис. ... канд. арх. : 18.00.01 / Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2020. 273 с.
5. Ладан, Т. Основи стратегії та моделі реконструкції кінотеатру «Жовтень» у м. Києві / Т. Ладан // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. - 2015. - № 41. - С. 124-130

Ковальчук Марія Олександрівна — студентка групи БМ-20б, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: kovalchuckm9@gmail.com.

Науковий керівник: **Субін-Кожєвнікова Альона Сергіївна** – к. архітектури, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua.

Kovalchuk Maria O. — Student of BM-20b group of the Faculty of Construction, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail : kovalchuckm9@gmail.com.

Supervisor: **Subin-Kozhevnikova Alona** – Ph.D. (Candidate of Architecture), Senior Lecturer of Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua.